

Косташ Тетяна,
здобувач вищої освіти ОС «Магістр»
спеціальності 281 «Публічного управління і адміністрування»
Науковий керівник: **Чикуркова А.Д.,**
д-р. екон. наук, професор, завідувач кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ МІСТА

Поглиблення процесів глобалізації та ринкової трансформації економіки, загострення соціальних та екологічних проблем вимагає від органів влади швидко реагувати на зміни, що відбуваються, здійснювати пошук адекватних інструментів, механізмів та методів забезпечення сталого розвитку регіонів та міст. Особливо це стосується великих міст, які є центрами регіонального розвитку і суттєво впливають на подальший розвиток країни в цілому. Одним з найефективніших інструментів реагування на зміни та регулювання економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць є стратегічне планування.

Аналіз літературних джерел та дослідження автора показали, що теорія стратегічного планування і управління розвитком міста в Україні перебуває на стадії формування. Базові поняття, моделі, схеми та етапи планування, що використовуються в сучасній практиці, запозичені з теорії планування розвитку організацій, основи якої було закладено ще у 60-х роках минулого століття. Найбільш потужними зарубіжними школами дослідження стратегічного планування є американська та канадська. В Україні дослідження проводяться в напрямку побудови теоретичних моделей організаційної структури міст як

складних систем та їх оптимізації через пошук шляхів досягнення стратегічних цілей розвитку [1-4].

Стратегічне планування дає змогу органам місцевого самоврядування поєднувати аналіз поточних подій, прогнози соціально-економічного розвитку і сценарії можливого майбутнього з виробленням стратегії, а також формувати загальне бачення перспектив, розробляти плани розвитку, прийнятні для територіальної громади та суспільства в цілому, тобто стимулює їх до стратегічного мислення та дій. Найбільш помітною перевагою запровадження стратегічного планування є досягнення певного консенсусу, узгодженості інтересів та дій всіх сторін, зацікавлених у реалізації плану (органів влади, громадськості та підприємницьких структур). Дослідженням визначено, що міста взагалі, і особливо великі, в кінці ХХ століття стали зосередженням основного творчого і економічного потенціалу розвинутих країн і “генераторами” їх швидкого зростання. Для них характерна активізація науково-технічного прогресу, збільшення частки науковців тощо. Як правило, великі міста мають складну галузеву структуру економіки, більш високий технічний рівень промисловості, ніж у середньому по країні, що стимулює підвищення продуктивності праці та інтенсифікацію виробництва, створює умови для гармонійного розвитку особи. Вони є провідними науковими центрами та несуть, як правило, досить важливе адміністративне навантаження.

Тому вважаємо, що при стратегічному плануванні економічного розвитку великих міст необхідно враховувати, що вони формуються як міста-підприємці, які являють собою територіальні утворення, що об’єднують місцеві соціальні, політичні і економічні ресурси в єдиний взаємопов’язаний організаційний комплекс з метою розробки чіткої стратегії перспективного розвитку. Формування міст-підприємців в Україні є важливою проблемою регіональної політики держави і зумовлюється, передусім, впливом структурних зрушень в економіці та переміщенням центрів економічної ініціативи на рівень місцевого самоврядування.

У процесі дослідження нами встановлено, що до особливостей стратегічного планування економічного розвитку міста належать:

- підхід до нього як до відносно автономної територіально-економічної системи і частини господарського комплексу країни, тісно взаємопов'язаної з територією, що його оточує;
- системність, ієрархічність, стохастичність і багатофункціональність;
- різноваріантність шляхів вирішення поставлених проблем і способів досягнення окремих цілей. Така структура забезпечує гнучкість плану за умов невизначеності майбутнього і ймовірності настання ризиків різного походження.

Вважаємо, що особливістю стратегічного планування економічного розвитку міста є використання маркетингу міста, який передбачає, як зробити місто найбільш привабливим для життєдіяльності, виробництва та інвесторів, і засоби реалізації цієї привабливості, забезпечуючи тим самим приплив інвестицій і економічне зростання. Серед факторів маркетингу міста важливу роль відіграє архітектура, соціально-виробнича інфраструктура, розвиток інноваційних підприємств тощо.

Отже, аналіз наукової літератури також дав змогу дійти висновку, що більш широке впровадження в практику ідей стратегічного планування має передбачати тісну співпрацю всіх зацікавлених сторін, створення в органах управління спеціальних підрозділів щодо координації роботи зі стратегічного планування та встановлення зв'язків і відносин підрозділів стратегічного управління розвитку міст з внутрішніми підрозділами державних адміністрацій та виконкомів, які беруть участь у цьому процесі. Напрямки вдосконалення роботи в цій сфері визначаються необхідністю подальшої адаптації теорії стратегічного планування розвитку організацій, яка використовується в сучасному муніципальному менеджменті, до рівня територіальних громад. З метою усунення певних недоліків стратегічного планування необхідно також поглибити теорію і систематизувати методологію управління розвитком міста та забезпечити своєчасне і регулярне надходження інформаційних, фінансових,

матеріальних та інших ресурсів для активізації діяльності органів місцевого самоврядування з розробки стратегій розвитку міст [5,6].

Список використаних джерел

1. Бакуменко В. Д., Усаченко Л.М., Червякова О.В. Теоретичні засади державного управління " нави. посіб. К. : Інтерсервіс, 2013. 174с
2. Данн Вільям Н. Державна політика: вступ до аналізу: Підручник для ВНЗ / Г.Є. Краснокутський (пер.з англ.). О. : АО БАХВА, 2005. 502с.
3. Чикуркова А.Д., Прокопчук Л.М. Громадський контроль як дієвий механізм здійснення народовладдя. Проблеми публічного управління та адміністрування на регіональному рівні: матеріали міжрегіональної науково-практичної конференції / Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. ФОП Паляниця В. А., 2019. С. 20-21.
4. Чикуркова А.Д. Міжнародний досвід оцінки ефективності публічного управління. Наука і освіта в інтелектуально-інноваційному розвитку суспільства»: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. (16-17 травня 2019 року). Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2019. С. 205-207.
5. Чикуркова А., Белко І. Планування як складова стратегічного управління розвитком підприємств. Науково-економічний розвиток: менеджмент, фінанси та аудит: Матеріали міжнар. наук.–практ. конф. (м. Київ, 24-25 липня 2015 року). - К. ; ГО «Київський економічний науковий центр», 2015. Вип. 2. С. 9-12.
6. Чикуркова А.Д., Бочкарьова О.В. Наукові підходи до визначення ефективності публічного управління. Сучасні напрями та перспективи розвитку агро- та електроінженерії: зб. тез міжнар. наук.-практ. конф., (Бережани, Тернопільська обл., 16 листопада 2018 року). Бережани: ФОП Паляниця В. А., 2018. С. 112-114.